

De naam RSR Ivoren Toren - What's in a name

Vele nieuwe – en niet meer zo nieuwe – gezichten op de schaakclub zullen wellicht niet weten waar de naam RSR Ivoren Toren vandaan komt, of waar RSR voor staat. En nee, RSR staat niet voor Rotterdamse Schaak R????? In het jubileumboekje "RSR Ivoren Toren 75 jaar", verschenen in 1994, heeft Ed van Doorn hier een heel leuk stukje over geschreven, dat hieronder wordt gereproduceerd.

What's in a name

door E.M. van Doorn

Iedereen heeft tenminste één voornaam en een achternaam. Ook elke vereniging, bedrijf etc. heeft een naam, soms in de vorm van een afkorting. De keuze van de naam komt voor uit een bepaald gedachtengoed. Kinderen worden vernoemd naar (groot)ouders, popsterren of men raadpleegt een vooornamenboek, of men kiest een modieuze naam. Uit de keuze van de naam blijkt wat men belangrijk vindt.

Hetzelfde geldt voor de namen van verenigingen. Wilde men krachtig overkomen dan koos men voor namen als Xerxes, Leonidas, Ajax, Heracles, DWS (Door Wilskracht Sterker). Men kon door middel van een geografische naam de eenheid in de vereniging tonen, zoals bijvoorbeeld Sparta, Feyenoord. In het verleden kwamen de spelers van die verenigingen ook uit het betrokken gebied. Uit namen als "S.V. Eeuwig Schaak", "Het Houten Paard" en "De Pionier" getuigt inspiratie door het spel. Wanneer men het geloof als inspiratiebron en bindend element tot uiting wil brengen dan kiest men bijvoorbeeld voor R.S.R. (Regina Sacratissimi Rosarii) of Ivoren Toren. Hoewel dit laatste meer betrekking lijkt te hebben op een schaakstuk is de achtergrond religieus. Beide namen zijn verwijzingen naar het "Rijke Roomsche Leven". Het toeval (of de predestinatie?) wil dat beide namen hun oorsprong vinden in één (!) gebed: Litanie van de H. Maagd Maria. Voor hen die wat minder bekend zijn met het religieuze jargon: een litanie is volgens 'van Dale' een reeks van smeekbeden of verheerlijkingen. In het derde gedeelte van deze litanie staat:

Geestelijke roos,
Toren van David,
Ivoren Toren,
Gulden huis,
Ark des verbonds,
....

De beminde gelovigen antwoordden op elke verheerlijking steeds met "Bid voor ons".

In het vijfde gedeelte van de litanie staan vele verheerlijkingen waaronder:

Koningin der belijders,
Koningin der Maagden,
Koningin van alle Heiligen,
Koningin zonder erfsmet ontvangen,
Koningin van den allerheiligste Rozenkrans.

Deze laatste verheerlijking is een vertaling uit het latijn van Regina Sacratissimi Rosarii.

Met de keuze van deze namen gaf men duidelijk aan dat het een Rooms-Katholieke vereniging betrof. De protestanten –de anders denken zoals dat vroeger heette– hadden hun eigen verenigingen met namen uit een andere categorie.

We zijn de enige vereniging in de R.S.B. met een naam uit deze categorie. Bijna 60% van de schaakverenigingen heeft een naam die verwijst naar de

lokatie van de speelzaal. Een klein aantal heeft de naam van het bedrijf gekozen dat de oorsprong van de spelers aangeeft en hen onderdak biedt. Vrijwel alle overige verenigingen hebben hun naam gekozen die gerelateerd is aan het schaakspel, schaakregels en schaakstukken. Hierop zijn twee uitzonderingen: "N.R.S.G. Wilhelm Steinitz" en "Parsifal". De eerste vereniging is opgericht op 13 september 1894. De tweede vereniging is een nieuwkomer: opgericht op 22 december 1985. Indien een naam meer is dan alleen identificatie houdt dit voor Parsifal een belofte voor de toekomst in.

Wij gaan met onze historische naam op naar het 100-jarig bestaan.

Nog enkele opmerkingen aangaande het bovenstaande – op sommige punten ietwat gedateerde – stuk. De schaakvereniging RSR Ivoren Toren is op 1 oktober 1962 ontstaan door de fusie van RSR en Ivoren Toren. Per 23 oktober 1992 is het voorvoegsel "Rooms-Katholieke" komen te vervallen. Op het eind worden twee nu niet meer bestaande schaakverenigingen genoemd. NRSRG Wilhelm Steinitz is 2005 samen met Hillegersberg en Schiebroek/Westen Regina gefuseerd tot de schaakvereniging Erasmus. Parsifal is in 1997 opgegaan in Charlois Europoort en had het tot de promotieklasse van de RSB geschopt.

Arrian Rutten